

Kertomus pankkivaltuustolle:

Rahoitustarkastuksen toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen vuonna 2008

SISÄLLYS

ARVIO RAHOITUSMARKKINOIDEN TILASTA 1/2009

JOHTOPÄÄTÖKSET VUODEN 2008 TOIMINNASTA

PANKKIVALTUUSTON KERTOMUS 2007 JA SEN JOHDOSTA TEHDYT TOIMENPITEET

TOIMINNALLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2008

PANKKIVALTUUSTON ROOLI RAHOITUSTARKASTUKSEN VALVONNASSA

Pankkivaltuusto valvoo Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa pankkivaltuusto arvioi, miten toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Toiminnan yleisen tehokkuuden valvonnassa pankkivaltuusto seuraa erityisesti henkilöstömäärän ja talousarvion yleistä kehitystä suhteessa tehtäviin sekä lainsäädännön tai markkinoiden kehityksestä johtuviin muutoksiin.

ARVIO RAHOITUSMARKKINOIDEN TILASTA 1/2009

Toistaiseksi rahoitusmarkkinakriisi on realisoitunut suomalaisten pankkien tuloksiin lähinnä rahoituskustannusten nousun ja sijoitustoiminnan tuloksen laskun kautta. Kannattavuus sektorilla on edelleen ainakin tyydyttävä, mutta sen voidaan ennakoida alenevan selvästi. Luottoriskin merkitys on vuoden viimeisellä neljänneksellä kasvanut ja luottotappioiden merkittävää kasvua voidaan ennakoida nopeasti heikentyvässä taloustilanteessa.

Vakavaraisuus Suomen pankkisektorilla on edelleen suhteellisen hyvällä tasolla, vaikkakin vakavaraisuusluvut ovat laskeneet. Riittävät pääomapuskurit ovat nykyisessä markkinatilanteessa tärkeitä mm. reittausten säilymisen vuoksi. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymissä (finanssikonglomeraatit) on lähinnä ryhmien vakuutusyhtiöiden sijoitusten arvojen laskusta johtuvat merkittävästi negatiiviset käyvän arvon rahastot. Muissa pankkiryhmissä käyvän arvon rahastot ovat suhteellisesti paljon pienempiä tai sijoitusten arvojen laskut on kirjattu suoraan tuloksiin. Finanssikonglomeraateilla on kuitenkin edelleen merkittävä tappiopuskuri vakavaraisuudessaan.

Pankkien vuoden vaihteen likviditeettitilanteessa ei ollut ongelmia ja maksuvalmiustilanne on edelleen hyvä. Lyhyttä (alle 12kk) rahoitusta on saatavilla ja pankkien sijoitustodistuksille on kysyntää. Lisäksi pankkitalletusten kasvu on jatkunut voimakkaana koko syksyn ajan ja talletusten osuus varainhankinnasta on kääntynyt nousuun. Pitkän (yli 12kk) rahoituksen saaminen markkinoilta vaikeutui Lehmanin konkurssin jälkeen. Pankit olivat varautuneet likviditeettitilanteen vaikeutumiseen kasvattamalla reservejään ja muilla valmiustoimenpiteillä, joilla on pyritty varmistamaan keskuspankkirahoituksen vakuuksien riittävyys (esim. luottojen arvopaperistaminen). Rahoitustarkastus edellytti pankeilta parannuksia likviditeettiriskien hallintaan, erityisesti riittävien paikallisesti pidettävien likviditeettipuskureiden määrittelyä, likviditeettiriskin stressitestausta sekä toteuttamiskelpoista jatkuvuussuunnittelua.

Yritysten pankkiluottojen kysyntä jatkui loppuvuonna suurten yritysten markkinaehtoisen rahoituksen saatavuuden vaikeutuessa. Pankeissa yritysten luotonannon kriteereitä on tiukennettu ja hankkeita rahoitetaan valikoidusti. Yritysten heikentyneet näkymät ja pankkien oman pitkäaikaisen varainhankinnan vaikeutuminen ja kallistuminen ovat johtaneet yritysten pankkirahoituksen maturiteetin lyhentymiseen.

Sijoituspalveluyritysten ja rahastoyhtiöiden kannattavuus on heikentynyt vaikeassa markkinaympäristössä merkittävästi. Kannattavuus ja vakavaraisuus vaihtelevat selvästi eri yritysten kesken, ja heikon vakavaraisuuden omaavien yhtiöiden tilannetta tulee jatkossakin valvoa tiiviisti.

Globaali rahoitusmarkkinakriisi paljasti huomattavia heikkouksia rahoitusmarkkinoiden sääntelyssä, valvontarakenteissa sekä markkinaosapuolten toiminnassa. Puutteita oli mm. markkinoilla toimivien instituutioiden riskienhallinnassa ja sisäisessä valvonnassa sekä niiden tarjoamien tuotteiden läpinäkyvyydessä. Toisaalta kriisi osoitti selkeästi, että erityisesti kansainvälisesti toimivien valvottavien (ja erityisesti niiden sivuliikkeiden) sääntely ja valvonta ei ollut kyllin kattavaa.

JOHTOPÄÄTÖKSET VUODEN 2008 TOIMINNASTA

1 Merkittävimmät tulokset ja kehityskohteet

Tarkastustoimintaa lisättiin ja syvennettiin

Rahoitustarkastus on onnistunut pidemmän aikavälin tavoitteessaan lisätä tarkastuksia valvottavissa. Tarkastustoimintaan käytettyjen työtuntien määrä kasvoi 13408 tuntiin (2007; 10162 h).

Tarkastuksia kohdistettiin riskienhallintaan ja vakavaraisuuslaskentaan, pankkien tietojärjestelmiin, luotonannon kriteereihin sekä menettelytapoihin arvopaperimarkkinoilla. Rahoitustarkastuksessa on pyritty systemaattisesti syvällisiin, käytännön toimintavarmuutta todentaviin tarkastuksiin. Tarkastusten perusteella on annettu runsaasti palautetta valvottaville.

Tarkastustoiminnan organisointia on parannettu erikseen nimetyillä tarkastuskoordinaattoreilla. Suomen Pankin sisäisen tarkastuksen mukaan tarkastusprosessi toimiikin tehokkaasti, mutta tarkastusten jälkeistä seurantaan tulee kehittää.

Riskiperusteista valvontaa kehitettiin ja systematisoitiin edelleen

Pankkien, rahoitusryhmittymien, sijoituspalveluyritysten ja rahastoyhtiöiden säännönmukaista riskien ja pääomien riittävyyden arviointia kehitettiin merkittävästi ottamalla käyttöön uudistetut Valvojan arvio -kehikot sekä kehittämällä pienten valvottavien tietojen käsittelyä.

Yksittäisistä riskialueista panostettiin erityisesti likviditeetti- ja sijoitusriskien valvontaan. Tilinpäätösvalvonnassa otettiin käyttöön riskiperusteisen valvonnan kehikko ja listayhtiöiden tiedonantovelvollisuuden osalta käynnistettiin riskiperusteiset valvontakäynnit. Finanssivalvonnassa tulee kehittää samojen riskialueiden valvonnan yhtenäisyyttä rahoitus- ja vakuutussektoreilla sekä kehittää finanssikonglomeraattien valvontaa kokonaisuutena.

Kansainvälisessä valvontayhteistyössä edistyttiin; tietojen vaihtoa tulee lisätä

Pohjoismainen valvontayhteistyö kehittyi 2008 pääosin myönteisesti. Suomen kannalta keskityttiin Dansken, SHB:n ja pörssin käytännön valvontayhteistyön tiivistämiseen sekä hyvän Nordeayhteistyön ylläpitämiseen.

Rahoitustarkastuksen aktiivinen panostus edesauttoi sitä, että vakavaraisuusdirektiivin uudistuksessa sekä Euroopan pankkivalvojen komitean (CEBS) syventävässä ohjeistuksessa on edistetty merkittävästi nk. valvojen kollegioiden työtä rajat ylittävien pankkien valvonnassa. Isäntävaltion valvojan osallistuminen valvontayhteistyöhön on määritelty Suomen tavoitteiden mukaisesti myös sivukonttoreiden tapauksessa, vaikkakin sivukonttorimalliin liittyy edelleen avoimia kysymyksiä. Näitä ovat ennen kaikkea isäntävaltion etujen riittävä huomiointi valvontatoiminnassa ja tiedonsaanti ennakolta, joiden osalta nojaututaan edelleen kotivaltion viranomaisten tahtoon ja toimintakulttuuriin.

Arvopaperimarkkinoiden infrastruktuurin kansainvälinen konsolidoituminen edellytti pohjoismaisen ja muun kansainvälisen valvojayhteistyön tiivistämistä. Erityisesti pohjoismaisella tasolla käytännön yhteistyötä saatiin syvennettyä.

Valvontayhteistyö osoittautui toimivaksi valvonnan suunnittelussa ja normaalivalvonnan hankkeissa. Sen sijaan avoimeen ja spontaaniin tietojen vaihtoon siten, että kaikilla valvojilla olisi käytössään sama ja reaaliaikainen tieto ongelmista, on jatkossa kiinnitettävä enemmän huomiota.

Tärkeimpänä kehityskohteena sisäiset prosessit

Toimilupa- ja sanktiopäätösten valmistelu edellyttää jatkossa aiempaa selkeämpää valmistelun priorisointia, valmisteluun käytettävän ajan tehostamista sekä läpimenoajan lyhentämistä. Lisäksi

toimilupaa hakevien jämäkempi ohjaaminen prosessin alkuvaiheessa vähentää tarvetta hakemuksen eri osien täydentämiseen prosessin aikana ja siten tehostaa hakemuksen käsittelyä.

Fivan sanktiovalmistelussa sisäistä tehokkuutta ja oikeusvarmuutta voidaan lisätä eriyttämällä tapahtuneen teon alustava tutkinta sen oikeudellisen arvioinnin valmisteluvastuusta.

Ulkoinen viestintä ennakoivammaksi

Valvojan tiedottamislinjaa tulee kehittää entistä ennakoivammaksi tukemaan hyvin valvonnan tavoitteita.

Osaamisen syventämisessä haastetta

Fivan pitää varmistua siitä, että sillä on syvällistä osaamista kriittisillä toiminta-alueilla kuten taloudellisessa analyysissä, riskien valvonnassa sekä finanssimarkkinatuotteissa.

2 Finanssikriisin vaikutukset Rahoitustarkastuksen toimintaan

Jatkuvaa valvontaa tiivistettiin merkittävästi

Finanssikriisin aikana on ylläpidetty tiivistä keskusteluyhteyttä pankkien riskien hallintaan ja ylimpään johtoon kriisin vaikutusten arvioimiseksi. Tehostettu valvonta kohdistui erityisesti likviditeettiriskeihin ja sijoitustoiminnan riskeihin (ml. arvostuskysymykset) sekä vakavaraisuusasemaan silloin, kun valvottavalla oli merkittäviä sijoitusriskejä. Seurannassa ovat korostuneet luottoriskit talouskehityksen nopean heikkenemisen myötä.

Pankeilta vaadittiin Rahoitustarkastukselle aiempaa tiheämmin jatkuvaa raportointia rahoitusriskien ja maksuvalmiuden suhteen; tilanteen vaatiessa enimmillään neljästi päivässä. Lisäksi tiivistettiin valvottavien toimintaympäristön seuranta sekä muutosten vaikutusten analyysiä (mm. ylimääräisillä stressitestilaskelmilla). Syksyllä 2008 toistettiin laaja kotitalousluottokysely mm. kotitalouksien velkataakan kehityksestä ja pankkien luotonmyöntökriteereistä. Rahoitustarkastus jatkoi tiedottamistaan pitkällä aikavälillä trendinomaisesti kasvaneista yksittäisten kotitalouksien riskeistä kasvavan velkarasituksen vuoksi. Vuoden 2009 alussa edellytettiin useiden riski-, kannattavuus- ja vakavaraisuusraporttien aikaisempaa tiiviimpää raportointia käyttäen normaalia säännöllisen raportoinnin järjestelmää.

Kriisi heijastui voimakkaasti myös rahoitusinstrumenttien arvostamiseen siten, että käypien arvojen määrittäminen vaikeutui merkittävästi epälikvideillä markkinoilla. Epälikviditeetin takia rahoitusinstrumenttien luonne kaupankäynnin välineenä saattoi myös lakata. International Accounting Standards Board (IASB) antoikin syksyllä rahoitusinstrumenttien uudelleenluokittelua koskevan helpotuksen. Muutetun sääntelyn mukaisesti kaupankäyntialueelta voidaan siirtää mm. sellaiset instrumentit, joilla ei enää ole kaupankäyntiluonnetta, muihin rahoitusvarojen luokkiin. Kriisien seurauksena Rahoitustarkastus suuntasi tilinpäätösvalvontaansa rahoitusinstrumenttien ja muiden omaisuuserien arvostuskysymyksiin.

Myös sijoitusrahastojen sijoitusten arvostaminen kävi kriisin aikana entistä haasteellisemmaksi, mutta toisaalta myös entistä tärkeämmäksi, sillä epävarmoissa oloissa lunastuksia on normaalia enemmän. Rahoitustarkastus tarkasti yrityslainojen arvostamista sijoitusrahastoissa. Sijoitusrahastojen säännöissä ja rahastoyhtiöiden sisäisessä ohjeistuksessa havaittiin täsmennettävää ja parannettavaa. Myös arvostamiseen liittyvässä päätöksenteon valtuutuksessa ja arvostamisen dokumentoinnin kattavuudessa todettiin puutteita.

Islantilaisten pankkien kriisin hallinnassa Suomessa onnistuttiin

Islantilaisten pankkien kriisi heijastui vakavasti myös niiden Suomessa toimiviin yksiköihin. Rahoitustarkastus suojasi suomalaisten tallettajien ja muiden velkojien etuja määräämällä oikea-aikaisesti omaisuuden siirtokielto pankkien Suomen yksiköille ja keskeytti Kaupthing Bankin Suomen sivuliikkeen toiminnan.

Erityisesti Kaupthing Bankin sivuliikkeen ongelmien ratkaiseminen vaati merkittäviä ponnistuksia Suomen viranomaisilta: kolmen suuren suomalaispankin ja Islannin valvojan kanssa saatiin neuvotelluksi lainajärjestely, jonka turvin sivuliikkeen talletukset voitiin maksaa takaisin nopeasti ja täysimääräisinä ja siten ylläpitää luottamusta Suomen pankkimarkkinoihin. Rahoitustarkastuksen asiamiehet valvoivat sittemmin sivuliikkeen alasajoa sekä pankkien järjestämän lainan takaisinmaksua. Sivuliike lopetti toimintansa Suomessa vuoden 2009 tammikuun lopussa hallitusti ilman, että sille jäi yhtään velkojaa Suomessa.

Kriisi paljasti kehitettävää valvojan valtuuksissa ja toiminnassa

Kaiken kaikkiaan finanssikriisi ja Suomen kohdalla Kaupthing Bankin Suomen sivuliikkeen ongelmien hoitaminen osoitti, että nykyinen koti- ja isäntävaltion välinen vastuunjako ei toimi kunnolla sellaisen ryhmittymän ongelmien ratkaisemisessa, jossa ulkomainen luottolaitos toimii sivukonttorimuodossa eri EU-maissa. Kriisi vahvisti käsitystä, että kotivaltion valvojan ensisijainen intressi on turvata omassa maassaan toimivien pankkien ongelmat, vaikka EU-järjestelmän mukaan sen vastuulle kuuluisivat myös pankkien ulkomailla toimivat sivukonttorit. Tämä johti siihen että eri maiden valvojat pyrkivät heti kriisinhoidon alkuvaiheessa estämään (ringfencing) omissa maissaan toimivien sivuliikkeiden/tytäryritysten varojen siirrot konsernin ulkomaisiin yksiköihin ja muutoinkin rajoittamaan isäntävaltion alueella toimivien yksiköiden toimintaa. Myös tietyt tytäryhtiön kriisinhoitovaltuuksia koskevat säännökset kaipaavat täsmentämistä.

Rahoitustarkastus onkin ehdottanut valtiovarainministeriölle tytäryrityksen ja sivuliikkeen omaisuuden siirtokieltoa koskevan valtuussäännöksen selkeyttämistä sekä sivuliikkeen toiminnan keskeyttämissäännöksen täsmentämistä. Suomessa mm. valtion vakuusrahastoa koskevaan lakiin ollaan myös valmistelemassa muutoksia, jotka lisäävät viranomaisten toimintamahdollisuuksia kriisiin ajautuneen pankin toiminnan tervehdyttämisessä.

Finanssikriisin vaatima jatkuva valvonta ja seuranta osoittivat tarpeen tehostaa valvojan toimintaa: lisätä reagoitiherkkyyttä ja tiedonkeruutoimintaa sekä valmiutta päivittää analyysit nopeasti tilanteen muuttuessa.

.

Finanssivalvonnan oma, kriiseihin varautumisen ohjeistus tulee jatkossa laatia nykyistä huomattavasti konkreettisemmalle ja yksityiskohtaisemmalle tasolle, erityisesti juridiikan näkökulmasta. Kriisin hallitsemiseksi tulee valvojalla olla käytössään paitsi selkeät toimivaltuudet myös ajan- tasainen kokonaiskuva valvottavien riskeistä.

PANKKIVALTUUSTON KERTOMUS VUODESTA 2007 JA SEN JOHDOSTA TEHDYT TOIMENPITEET

Kertomuksessaan vuodesta 2007 pankkivaltuusto kiinnitti huomiota seuraaviin seikkoihin:

Pankkivaltuusto katsoi, että Rahoitustarkastus on hoitanut tehtävänsä hyvin ja että Rahoitustarkastuksen resurssit ovat tehtävien edellyttämällä tasolla. Lisäksi pankkivaltuusto toivoi, että

- Pikaluottojen sääntelyhankkeessa edetään
  - Rahoitustarkastus on tukenut pikaluottojen sääntelyn sekä valvonnan tarpeen selvittämistä osallistuessaan vuoden 2008 aikana oikeusministeriön alaisen pikaluottotyöryhmän työhön. Työryhmän laatima pikaluottoihin liittyvän lainsäädännön uudistamista koskeva mietintö valmistui marraskuussa 2008. Rahoitustarkastuksella/Finanssivalvonnalla on myös edustaja syksyllä 2008 työnsä aloittaneessa oikeusministeriön alaisessa kulutusluottoryhmässä, joka selvittää muun muassa kysymystä siitä, olisiko ja missä laajuudessa kulutusluottojen tarjoaminen perusteltua säätää rekisteröintiä edellyttäväksi elinkeinoksi.
- Rahoitustarkastus arvioi verkkopankkien tietoturvaa
  - Suomalaisten verkkopankkien tietoturva on ollut perinteisesti hyvä mm. pankkien korkean turvallisuustietoisuuden ja verkkopankkien kertakäyttösäilytyksen ansiosta. Rahoitustarkastus tarkasti pankeissa yrityksille tarjottavia verkkopankkipalveluja loppuvuodesta 2008. Tarkastusten kohteena olivat erityisesti maksamiseen liittyvät verkkopankkipalvelut. Näiden tarkastusten yhtenä keskeisenä osa-alueena oli verkkopankkitoiminnan turvallisuus. Tarkastuksilla käytiin läpi järjestelmiin ja palveluihin liittyvää riskienhallintaa, kontrolleja, tapahtumien monitorointia ja jäljitettävyyttä, käyttövaltuuksien hallinnointia ja jatkuvuussuunnittelua. Lisäksi käytiin läpi teknisiä ratkaisuja ja järjestelmiin liittyvää turvallisuutta. Tarkastuksilla ei havaittu puutteita verkkopankkitoiminnan turvallisuudessa. Verkkopankki- ja maksujärjestelmätarkastuksia jatketaan 2009.
- Rahoitustarkastus seuraa pankkien palvelumaksujen kehitystä
  - Rahoitustarkastus selvitti peruspankkipalveluiden saatavuutta ja hinnoittelua talletuspankeille tehtävällä kyselyllä. Rahoitustarkastuksen käsityksen mukaan peruspankkipalveluiden saatavuudessa ei ole ilmennyt ongelmia ja palveluita on edelleen saatavissa kohtuulliseen hintaan.
  - Vaikka yksittäistä maksua voidaan pitää joissain tapauksissa suurena, on vaihtoehtoisia edullisempia toimintatapoja olemassa. Laskunmaksun osalta on edelleen tarjolla maksuttomana palveluna suoraveloitusta, joka sopii toistuviin maksuihin. Yksittäisiin maksuihin soveltuu maksupalvelu.
  - Pankkipalvelujen saatavuuteen on tullut olennaisia muutoksia. S-Pankki Oy aloitti toimintansa lokakuussa 2007 ja tällä hetkellä pankilla on 129 asiakaspalvelupistettä sekä 815 asiointipistettä.
  - Markkinoille on myös tullut yksi uusi käteisautomaattiyritys Eurocash Finland Oy, jonka automaatteja on tässä vaiheessa sijoitettu R-kioskeihin. Käteisautomaattitoiminta ei ole toimiluvanvaraista, joten nämä yritykset eivät ole Finanssivalvonnan valvottavia.
- Rahoitustarkastus kiinnittää riittävästi huomiota pankkien riskienhallintaan
  - Rahoitustarkastus syvensi riskienhallinnan yksityiskohtaisten käytäntöjen arviointia valvottavissa tarkastustoiminnan avulla. Valvontaa kohdistettiin valvottavien kannalta riskialttiimmiksi arvioiduille alueille, kuten luottoriskien hallintaan, vakavaraisuuslaskennan vähimmäisvaatimukseen, markkinariskien hallintaan, johdannaiskaupankäynnin valvontaan sekä luotettavan hallinnon valvontaan. Lisäksi tarkastettiin tietotekniikkaan, tietoturvaan, maksujärjestelmiin ja jatkuvuussuunnitteluun liittyviä riskejä.

- Tarkastuksilla voitiin todeta, etteivät riskit ylitä riskinkantokykyä ja riskienhallinta on toimintaan nähden riittävää. Valvontahavaintojen käsittely yhdessä valvottavien kanssa sekä monet esitetyt korjaustoimenpiteet parantavat riskienhallinnan laatua ja lisäävät osaltaan rahoitussektorin vakautta.
- Finanssikonglomeraattien tapauksessa huomiota pitäisi kiinnittää myös mahdollisiin pörssikurssien laskusta aiheutuviin rahoituslaitosten riskinkantokyvyn ongelmiin
  - Rahoitus- ja vakuutusryhmittymissä (finanssikonglomeraatit) on lähinnä ryhmien vakuutusyhtiöiden sijoitusten arvojen laskusta johtuvat merkittävästi negatiiviset käyvän arvon rahastot. Muissa pankkiryhmissä käyvän arvon rahastot ovat suhteellisesti paljon pienempiä tai sijoitusten arvojen laskut on kirjattu suoraan tuloksiin. Finanssikonglomeraateilla on kuitenkin edelleen merkittävä tappiopuskuri vakavaraisuudessaan. Finanssivalvonta seuraa kehitystä tiiviisti.

TOIMINNALLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2008

Tavoite I: Rakennamme merkittävien rajat ylittävien rahoitusryhmittymien valvontaa päämääränamme tehokas kokonaisuuden valvonta ja isäntävaltion valvojan vahva ja selkeä rooli.

- Kotimaisten konglomeraattien valvontaa kehitettiin ja toteutettiin yhteistyössä Vakuutusvalvontaviraston kanssa
- Valvontayhteistyötä edistettiin, mutta tietojen vaihdossa kehitettävää
- Islantilaisten pankkien kriisit hallittiin ilman merkittäviä heijastusvaikutuksia Suomeen
- Kaupankäynnin ja infrastruktuurin valvontaa valmisteltiin viranomaisyhteistyössä

Kotimaisten konglomeraattien valvontaa toteutettiin yhteistyössä Vakuutusvalvontaviraston kanssa

Kotimaisten konglomeraattien valvontaa toteutettiin ja kehitettiin yhteistyössä Vakuutusvalvontaviraston kanssa. Valvojan arviot tehtiin yhdessä OP-Pohjola-ryhmästä. Myös Aktia - ja Tapiola - valvontayhteistyö käynnistettiin. Ryhmittymätason valvonnan sisältöä ja arviointia tulee edelleen kuitenkin merkittävästi kehittää Finanssivalvonnassa, jotta konglomeraattien riskejä voidaan paremmin yhdistellä ja arvioida kokonaisuutena.

Valvontayhteistyötä kehitettiin edelleen, mutta tietojen vaihto ei vielä riittävällä tasolla

Pohjoismaisen vakavaraisuusvalvontayhteistyön tavoitteissa edistyi merkittävästi. Danske Bank / Sampo Pankin -valvonnan yhteistyöpöytäkirja (MoU) allekirjoitettiin Tanskan valvojan (FT) kanssa. Käytännön valvontayhteistyö oli tiivistä: FT ja Rahoitustarkastus tekivät yhteistyötä mm. Sampo Pankin luottoriskitarkastuksessa, Danske Bankin IRBA-hakemuksen arvioinnissa sekä koko Danske Bank konsernin Valvojan arvioissa. Nordean valvontayhteistyö jatkui tiiviinä ja sen kattavuutta lisättiin. Rahoitustarkastus lisäsi myös yhteistyötä Ruotsin valvojan (FI) kanssa Svenska Handelsbankin valvonnassa (mm. yhteinen riskienhallinnan ja luottoriskien tarkastus).

Yleiseurooppalaisella tasolla Rahoitustarkastuksen tavoitteet toteutuivat hyvin EU:n pankkivalvontakomitean CEBS:n linjauksissa, kun nk. valvojien kollegioissa tapahtuvaa valvontayhteistyötä kehitettiin merkittävästi ja se saatiin ulottumaan myös sivukonttorivalvontaan. Suomen aktiivinen panos edisti myös samojen periaatteiden säilyttämistä vakavaraisuusdirektiivin muutoksiin, jotka hyväksyttäneen lopullisesti keväällä 2009.

Valvontayhteistyö on osoittautunut toimivaksi valvonnan suunnittelussa ja normaalivalvonnan hankkeissa. Sen sijaan avoin ja spontaani tietojen vaihto siten, että kaikilla valvojilla olisi käytösään sama ja reaaliaikainen tieto ongelmista, on jäänyt saavuttamatta. Islannin valvojalta saadut tiedot eivät olleet riittäviä ennen islantilaisten pankkien kriisin puhkeamista; Rahoitustarkastuksen toimintavalmiutta sen sijaan edisti merkittävästi yhteistyö Suomen Pankin kanssa.

Islantilaisten pankkien kriisinhallinnassa Suomessa onnistuttiin

Islantilaisten pankkien kaatuminen syksyllä 2008 vaati kriisinhallintatoimenpiteitä myös Suomessa. Rahoitustarkastuksen toimet yhdessä kotimaisten ja Islannin viranomaisten kanssa olivat oikea-aikaisia ja ne suojasivat suomalaisten tallettajien varat sekä ylläpitivät herkässä tilanteessa luottamusta Suomen rahoitusmarkkinoihin. Rahoitustarkastus mm. esti ajoissa varallisuuden siirrot Suomen yksiköistä, lakkautti Kaupthing Bankin Suomen sivukonttorin toiminnan sekä osallistui järjestelyyn, jolla Kaupthing Bankin Suomen tallettajat saivat varsin nopeasti (n. 4 viikon kuluessa) talletusvaransa takaisin. Kriisinhallintatoimet osoittivat selkeyttämistarpeita Suomen lainsäädännössä koskien täällä toimivia ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreita.

Kaupankäynnin ja infrastruktuurin valvontaa valmisteltiin viranomaisyhteistyössä

Kaupankäynnin kansainvälistyminen, sen pirstaloituminen eri markkinapaikoille, uudentyypiset instrumentit sekä muutokset kaupankäynnin toteuttamistavoissa edellyttävät valvojalta uusien valvontamenetelmien ja –työkalujen kehittämistä. Valvontaviranomaisten välisen yhteistyön merkitys korostuu myös aikaisempaa enemmän. Infrastruktuurissa tapahtuneet omistusjärjestelyt, pörssin siirtyminen Nasdaqin omistukseen ja Suomen Arvopaperikeskuksen siirtyminen Euroclear-konserniin ovat edellyttäneet valvonnan uudelleen järjestämistä ja valvontayhteistyön tiivistämisen ohella myös kokonaan uuden valvontayhteistyön luomista muiden valvontaviranomaisten kanssa. Pohjoismaisten NasdaqOMX -pörssien ilmoitus aikeestaan aloittaa keskusvastapuoliselvitys (CCP) hollantilaisessa EMCF:ssä käynnisti kotimaisten viranomaisten (Suomen Pankki, valtiovarainministeriö, Rahoitustarkastus) välisen yhteistyön uuden selvitysmallin arvioimiseksi ja edellytti myös osaltaan tiivistä valvojayhteistyötä. Työ jatkuu vuoden 2009 puolella.

Tavoite II: Painotamme valvonnassamme hyvää hallintoa ja tehokasta riskienhallintaa. Huomioimme toiminnassamme valvottavan koon ja riskiaseman. Tuemme uusien toimijoiden ja tuotteiden markkinoille tuloa.

-
- Tarkastuksia suunnattiin riskienhallinnan käytäntöihin
  - Valvottavien koko ja riskiasema pyrittiin huomioimaan yksittäisillä tarkastuskäynneillä ja toimilupakäsittelyssä, mutta kehitettävää tässä suhteessa on vielä
  - Kriisin aikana valvontaa ja yhteydenpitoa valvottaviin tiivistettiin merkittävästi
  - Uusia toimijoita markkinoille
-

Tarkastuksia suunnattiin riskienhallinnan käytäntöihin

Rahoitustarkastuksen tarkastustoimintaa syvennettiin riskien hallinnan hyvien käytäntöjen varmentamiseksi valvottavissa. Rahoitusmarkkinakriisi korostaa syvällisen riskienhallinnan tarkastamisen merkitystä ja tarkastustoimintaa on pyrittävä lisäämään edelleen. On huolehdittava myös pienempien valvottavien riittävästä tarkastamisesta.

Tarkastukset kohdistettiin luottoriskin hallintaan, markkinariskin hallintaan ja vakavaraisuuslaskentaan (VaR-mallit) sekä johdannaiskaupankäyntiin, luotettavaan hallintoon, tietotekniikkaan, tietoturvallisuuteen, maksujärjestelmiin sekä jatkuvuussuunnitteluun liittyviin riskeihin. Tarkastuksilla ei havaittu valvottavien toimintakykyä uhkaavia puutteita, mutta havaintojen käsittely valvottavien kanssa sekä monet korjaustoimenpiteet parantavat riskienhallinnan laatua.

Markkinavalvonnassa tarkastukset kohdennettiin mm. indeksilainojen markkinointiin ja indeksihyvitysten arvonalaskentaan, kaupankäynnin menettelytapoihin, sisäpiiritiedon hallintaan, keskeisten MiFID –velvoitteiden noudattamiseen sekä rahastoyhtiöiden tiedonantovelvollisuuteen ja rahastojen arvostusperiaatteisiin. Tarkastushavainnoista ja puutteista on informoitu tarkastusten kohdeyhtiöitä sekä osin viestitetty myös Rata tiedottaa - ja Markkinat –julkaisuissa.

Kriisin aikana valvontaa ja yhteydenpitoa tiivistettiin

Rahoitusmarkkinakriisin syvennyttyä syksyllä 2008 tiivistettiin valvontaa sekä yhteydenpitoa valvottaviin merkittävästi. Lehmanin konkurssin jälkeen rahoitusmarkkinoiden likviditeettitilanne oli globaalisti sensitiivinen, millä oli heijastusvaikutuksia myös Suomeen. Tämän vuoksi valvontaa tehostettiin erityisesti pankkien rahoitusriskien ja maksuvalmiuden suhteen mm. tiivistetyllä raportoinnilla ja valvontakäynneillä. Tehostettu valvonta kohdistui myös sijoitustoiminnan riskeihin (ml. arvostuskysymykset) sekä vakavaraisuusasemaan silloin, kun valvottavalla oli merkittäviä sijoitusriskejä. Lisäksi tiivistettiin valvottavien toimintaympäristön seuranta sekä muutosten vaikutusten analyysiä (mm. ylimääräisillä stressitestilaskelmilla). Vuoden 2009 alussa otettiin käyttöön useiden riski-, kannattavuus- ja vakavaraisuusraporttien osalta tiiviimpi säännönmukainen raportointiaikataulu. Finanssikriisin vaatima jatkuva seuranta ja nopea toiminta on myös osoittanut tiettyä hidasliikkeisyyttä normaaliaikojen valvontakulttuurissa.

Uusia toimijoita markkinoille

Uusien toimijoiden tulo pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan (yhteensä 24 kpl) on jonkin verran lisännyt kilpailua rahoitussektorilla. Rahoitustarkastus otti huomioon toimijoiden koon ja riskiprofiilin soveltaessaan toimilupaprosessissaan.

Tavoite III: Edistämme sijoittajille ja asiakkaille annettavan informaation luotettavuutta ja laatua. Lisäämme valistustyömme näkyvyyttä ja syvyyttä.

- Listayhtiöiden tilinpäätösinformaation laatu parantunut - rahoitusinstrumenttien ja omaisuuserien arvonlaskenta haasteellista muuttuneessa markkinatilanteessa
  - Listayhtiöiden tulostiedottamista arvioitiin
  - Indeksilainojen markkinoinnissa puutteita
  - Rahastojen esitteissä ja markkinointimateriaaleissa liian suppeat tiedot
  - Lyhyen koron rahastojen riskejä ei ollut korostettu tarpeeksi
  - Asiakasvalistuksessa varoitettiin edelleen asuntovelallisten riskien kasvusta, valistusta kohdennettiin myös nuoremmille ikäryhmille
-

Listayhtiöiden tilinpäätösinformaation laadussa parannusta

Listayhtiöt ovat Rahoitustarkastuksen valvontahavaintojen mukaan parantaneet tilinpäätösraportointiaan, joskin kehittämistarvetta on edelleen. Rahoitustarkastus kiinnitti valvonnassaan huomiota erityisesti rahoitusinstrumenttien käsittelyyn ja omaisuuserien arvonalentumisiin tilinpäätösinformaatiossa. Rahoitustarkastus pyysi yhtiöitä selkeyttämään tulevassa tilinpäätöksessään tietojaan rahoitusinstrumenteista ja rahavirtojensa tasosta.

Listayhtiöiden tulostiedottamista arvioitiin

Rahoitustarkastus seurasi myös useiden listayhtiöiden tulostiedottamista systemaattisesti koko vuoden ajan laajentaen valvontaansa finanssikriisistä johtuen erityisesti yhtiöiden tulevaisuuden näkymien antamiseen ja niiden muuttamiseen. Havaintojen perusteella tiedottaminen on ollut pääsääntöisesti oikea-aikaista ja johdonmukaista. Listayhtiöihin tehtyjen valvontakäyntien perusteella yhtiöiden valmiudet ja käytännöt tiedonantovelvollisuuden hoitamiseen ovat myös pääosin hyvällä tasolla.

Indeksilainojen markkinoinnissa puutteita

Rahoitustarkastus havaitsi indeksilainojen markkinoinnissa puutteita sekä erillisen teematarkastuksen että Lehmanin konkurssin yhteydessä. Puutteet liittyivät erityisesti riskien kuvaamiseen. Rahoitusmarkkinakriisin johdosta Rahoitustarkastus tiivistä yhteistyötään Suomen Strukturoidut Sijoitustuotteet ry:n kanssa.

Rahastojen esitteissä ja markkinointimateriaaleissa liian suppeat tiedot

Rahoitustarkastuksen tekemän tarkastuksen perusteella havaittiin, että rahastoyhtiöiden esitteissä ja markkinointimateriaaleissa oli rahastojen riskeistä ja erityisesti tuottosidonnaisesta hallinnointipalkkiosta kerrottu liian suppeasti. Lisäksi suuri osa rahastoyhtiöistä noudatti tunnuslukuja koskevia suosituksia vain osittain. Rahoitustarkastus vaati rahastoyhtiöitä noudattamaan tiedonantovelvollisuutta koskevaa sääntelyä tarkemmin sekä parantamaan julkistetun tiedon selkeyttä.

Lyhyen koron rahastojen riskejä ei ollut korostettu tarpeeksi

Korkojen nousun ja yrityslainojen riskilisien kasvun vuoksi vähäriskisinä pidettyjen lyhyen koron rahastojen tuotot ovat olleet sijoittajien odotuksia pienemmät ja jopa negatiiviset. Vaikea markkinatilanne on yllättänyt sijoittajat ja osittain rahastoja hallinnoivat rahastoyhtiötkin. Vaikka lyhyen koron rahastoihin liittyviä riskejä onkin kuvattu näiden rahastojen esitemateriaalissa, ne ei-

vät kuitenkin ole nousseet riittävästi esiin. Esimerkiksi luotto- ja likviditeettiriskejä ei ole korostettu tarpeeksi. Riskien kuvaamisen selkeyttä tulee valvontatyössä jatkossa painottaa.

Asiakasvalistuksessa varoitettiin edelleen asuntovelallisten riskien kasvusta

Kotitalouksien velkaantuneisuuden kasvaessa voimakkaasti Rahoitustarkastus on toistuvasti varoittanut julkisuudessa kotitalouksia suurien ja pitkien asuntoluottojen riskeistä ja tuottanut julkisuuteen kotitalousluottomarkkinoita koskevaa tietoa. Rahoitustarkastus myös selvitti syksyllä 2008 erillisellä pankeille osoitetulla kotitalousluottokyselyllä tarkemmin luottojen määrää, laatua ja luottoehtoja ja julkisti analyysin tilanteesta toimittajatapaamisessa.

Suuren yleisön on ollut vaikeata erottaa toisistaan ulkomaisten pankkien asiakkaiden talletussuoja silloin, kun kyseessä on tytärpankki (jolloin suoja on kokonaan Suomen järjestelmästä) ja silloin, kun kyseessä on sivukonttori (jolloin pääosa suojasta pankin kotivaltiosta). Tämä tilanne aiheutti epäselvyyksiä islantilaisten pankkien kriisissä syksyllä 2008. Rahoitustarkastus on kuitenkin tuonut talletussuojaa koskevat faktat selvästi esille nettisivuillaan jo pitkään. Rahoitustarkastus on korostanut myös pankkien roolia niiden omassa asiakastiedotuksessaan.

Rahoitustarkastus ei täysin onnistunut valistustehtävässään velkakirjojen korkomarginaalin muuttamisen yhteydessä. Rahoitustarkastus hyväksyi Finanssialan Keskusliiton malliehdon, joka korvasi velkakirjojen irtisanomisklausuulin. Yksityishenkilöiden asuntoluoton irtisanomisen sijaan uusien malliehtojen mukaan pankki voi korottaa marginaalia, jos pankin maksuvalmiuden tai vakavaraisuuden säilyttäminen riittävällä tasolla sitä edellyttävät. Jälkeenpäin arvioituna Rahoitustarkastuksen olisi pitänyt yhteistyössä Finanssialan Keskusliiton kanssa informoida yleisöä välittömästi sen jälkeen kun se oli ehdon hyväksynyt.

Asiakasvalistusta kohdennettiin nuoremmillekin ikäryhmille, finanssikriisi tihensi tiedottamista

Rahoitustarkastus tiedotti mm. sijoitusrahaston toiminnasta, sijoitusneuvonnan luvanvaraisuudesta, sijoitushuijauksista ja pääomaturvatuista indeksilainoista. Rahoitustarkastus tuotti myös verkko-opintopakettiin säästämiseen, lainoihin ja pikavippeihin liittyviä tehtäviä peruskoulun yhdeksäsluokkalaisille. Nuorille aikuisille suunnattua Finanssihai-nettivisaa pelattiin kymmeniä tuhansia kertoja.

Syys—lokakuussa Rahoitustarkastus julkaisi useita lehdistötiedotteita, jotka käsittelivät islantilaispankkien tilannetta Suomessa sekä suomalaispankkien tilaa. Syys—ja joulukuussa pidettyjen lehdistötilaisuuksien aiheista (finanssikriisin vaikutukset suomalaispankkeihin, kotitalouksien korkea velkarasitus) kirjoitettiin lehdistössä laajasti.

Rahoitustarkastuksen henkilöstö luennoi sidosryhmille vuoden aikana yhteensä 95 kertaa. Näissä tilaisuuksissa tavoitettiin yhteensä n. 4000 kuulijaa. Sidosryhmille esiteltiin mm. Rahoitustarkastuksen tilinpäätösvalvonnan valvontahavaintoja ja niitä koskevia johtopäätöksiä sekä Rahoitustarkastuksen standardien päivityksiä.

Tavoite IV: Pyrimme eurooppalaisten valvojien kanssa yhdenmukaiseen EU-säännösten soveltamiseen ja yhtenäisiin valvontakäytäntöihin. Edistämme periaatepohjaisen ja paremman sääntelyn periaatteen toteutumista.

-
- Rahoitustarkastus edisti valvontakomiteoissa yhdenmukaista sääntelyn soveltamista ja yhdenmukaisia valvontakäytäntöjä. Kriisi vauhditti myös valvontarakenteiden uudistamisen pohdintaa.
  - Vakavaraisuusdirektiiviä uudistettiin mm. koti- ja isäntävaltiovalvontaa koskevien säännösten osalta vastaamaan paremmin kansainvälisen pankkitoiminnan nykyisiä rakenteita ja valvontatarpeita
  - Periaatepohjaisen ja paremmin sääntelyn käytäntöjä alettu soveltaa standardivalmistelussa
-

Rahoitustarkastus edistänyt yhdenmukaista sääntelyn soveltamista ja yhdenmukaisia valvontakäytäntöjä

Rahoitustarkastus on valvontakomiteoiden työskentelyssä (CEBS ja CESR) edistänyt yhdenmukaista sääntelyn soveltamista ja yhdenmukaisia valvontakäytäntöjä ("Comply or explain"-periaatteen noudattaminen). Rahoitustarkastuksen aktiivinen työ on lisäksi näkynyt sivukonttorivalvonnan periaatteiden hyväksymisessä Rahoitustarkastuksen tavoitteiden mukaisiksi ja delegointia koskevan työn käynnistymisessä ja sisällössä.

Vakavaraisuusdirektiivin uudistaminen

Rahoitustarkastuksen näkemykset ovat heijastuneet myös meneillään olevassa vakavaraisuusdirektiivin (CRD) uudistuksessa. Tätä on edistänyt valtiovarainministeriön vahva panostus samojen tavoitteiden saavuttamiseksi. Direktiiviluonnoksessa määritellään systeemisten sivukonttoreiden valvojien osallistuminen valvontayhteistyöhön ja kriisienhallintaan sekä tietojen saanti. Direktiivimuutosten tarkoituksena ei ole muuttaa koti- ja isäntävaltioiden valvontaviranomaisten valvonnan vastuusuhteita. Sivuliikkeiden pääasiallinen valvontavastuu on jatkossakin kotivaltion viranomaisella, mutta direktiiviin on tulossa mm. systeemisesti merkittävän sivuliikkeen käsite sekä artikkelit koti- ja isäntävaltioiden viranomaisten valvontayhteistyöstä ja isäntävaltioiden viranomaisten tiedonsaantioikeudesta. Direktiivimuutokset edistävät selvästi isäntävaltion (kuten Suomen) oikeuksia tietojen saantiin ja osallistumiseen monikansallisten pankkien valvontaan.

Periaatepohjaisen ja paremmin sääntelyn käytäntöjä alettu soveltaa standardivalmistelussa

EU-sääntelystä johtuen sääntelykehikko muodostuu pakostakin suhteellisen yksityiskohtaiseksi. Periaatepohjaisen sääntelyn lähtökohtia on otettu huomioon mm. siten, että standardeissa olevaa sitovaa sääntelyä (päälinjat) on täsmennetty soveltamisohjein ja soveltamisesimerkein. Lisäksi standardivalmistelussa on markkinoilla toimijoita kuultu entistä aikaisemmassa vaiheessa. Laajempi periaatepohjaisen ja paremman sääntelyn käytänteitä koskeva selvitys on työn alla.

Rahoitusmarkkinakriisin vaikutuksia

Rahoitusmarkkinakriisi johti mittaviin valtioneuvoston tukitoimiin niin kansainvälisesti kuin EU:n alueella sekä käynnisti laajemminkin viranomaisten kriisivaltuuksien ja toimintamahdollisuuksien arviointeja. Suomessa valtion vakuusrahastoa koskevaan lakiin ollaan tekemässä muutoksia, jotka lisäävät viranomaisten toimintamahdollisuuksia kriisiin ajautuneen pankin toiminnan tervehdyttämisessä. Rahoitustarkastus havaitsi lisäksi muutos- ja täsmennystarpeita sivuliikkeitä koskevissa valvojan kriisivaltuuksissa.

Tavoite V: Selkeytämme toimintatapojamme helpottaaksemme valvottavien asiointia kanssamme. Lisäämme säännöllistä vuoropuhelua valvottavien ja markkinaosapuolten kanssa.

-
- Ennakoitavuutta parannettu julkisen tulkintarekisterin avulla
  - Rahoitustarkastukseen tuli ennätysmäärä toimilupahakemuksia
  - Vuoropuhelua toimialan kanssa lisättiin
-

Ennakoitavuutta parannettu julkisen tulkintarekisterin avulla

Julkinen tulkintarekisteri otettiin käyttöön Rahoitustarkastuksen internet-sivulla, mikä osaltaan helpottaa Rahoitustarkastuksen linjausten ennakoitua. Myös listautuville yhtiöille laadittiin ohjeistus listautumiseen liittyvistä seurauksista ja velvoitteista.

Rahoitustarkastukseen tulleiden toimilupahakemusten lukumäärä lähes kolminkertainen

Rahoitustarkastuksessa käsiteltiin vuoden 2008 aikana yhteensä 54 toimilupahakemusta (2007; 20 kpl). Toimilupia myönnettiin uusille luottolaitoksille (6), sijoituspalveluyrityksille (16), rahastoyhtiöille (2) sekä panttilainauslaitokselle (1). Tämän lisäksi neljän valvottavan toimilupaa on muutettu sekä 25 sijoituspalveluyrityksen toimilupa on vahvistettu uuden lain mukaiseksi. Vuoden aikana päättyneiden toimilupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 5,7 kk (2007; 4,5kk). Samanaikaisesti käsittelyssä oleva toimilupahakemusten suuri määrä pidensi käsittelyaikoja. Toisaalta, myös omissa toimintatavoissa on vielä kehitettävää.

Vuoropuhelua toimialan kanssa lisättiin

Tiivistä yhteydenpitoa valvottavien ja markkinaosapuolten kanssa on jatkettu erityisesti säädösvalmistelussa. Tämä on selkeyttänyt keskinäistä ymmärrystä ja mahdollistanut valvottavien kommenttien huomioon ottamisen.

Tavoite VI: Toimimme nykyisellä resurssimäärällä ja alennamme toimintakuluja.

- Rahoitustarkastuksen henkilöstövahvuus on pysynyt asetetun tavoitteen sisällä, toimintakulut ennallaan
-

Rahoitustarkastuksen henkilöstövahvuus on pysynyt asetetun tavoitteen sisällä, toimintakulut ennallaan

Joulukuun lopussa Rahoitustarkastuksen henkilömäärä oli 137,5, mikä alittaa 4,5 henkilöllä hyväksytyyn toimintavahvuuden. Työmäärän lisääntyminen, mm. samanaikainen rahoitusmarkkinoiden kriisi ja Fivaan valmistautuminen, johti siihen, että työkuorma jakautui Rahoitustarkastuksessa epätasaisesti erityisesti vuoden loppupuoliskolla.

Rahoitustarkastuksen vuoden 2008 varsinaisten toimintakulujen suuruus v. 2008 oli 16,2 milj. euroa (2007; 16,2 milj. euroa). Toimintakulujen alentamistavoite ei siten toteutunut.

Toteutuneet kokonaiskustannukset, jolloin Suomen Pankin eläkerahaston kannatusmaksu on luvuissa mukana, olivat v. 17,6 milj. euroa (2007; 19,6 milj. euroa). Suomen Pankin eläkerahaston kannatusmaksun osuus oli 1,4 milj. euroa (2007; 3,3 milj. euroa).

Valvonta- ja toimenpidemaksuja kertyi yhteensä 18,9 milj. euroa (2007; 19 milj. euroa).

Tavoite VII: Valmistelemme yhdessä Vakuutusvalvontaviraston kanssa valvontojen operatiivista yhdistämistä ja huolehdimme keskeisten valvontatehtävien jatkuvuudesta valmisteluprosessin aikana. Lisäämme tarkastustoiminnan sekä riskiperusteisen valvontatyön osuutta toiminnassamme.

- Tarkastustoimintaan käytetty työtuntien määrä kasvoi resursseja sitoneesta rahoitusmarkkinakriisistä huolimatta
  - Valvontojen yhdistymisvalmistelut sujuivat hyvin
-

Tarkastustoimintaan käytetty työtuntien määrä kasvoi

Tarkastustoimintaan käytettyjen työtuntien määrä kasvoi 13408 tuntiin (2007; 10162 h). Erityisesti vakavaraisuusvalvonnassa pystyttiin lisäämään tarkastusten määrää tavoitteen mukaisesti. Tarkastusprosessi toimii Suomen Pankin sisäisen tarkastuksen arvion mukaan tehokkaasti, mutta

tarkastusten valvottaville aiheuttamien seuraamusten seurantaan sekä tarkastusten vetäjien ja vastuuvälvojen vastuiden määrittelyä tulee terävöittää.

Tavoitteen mukaiset ja kriisin myötä tulleet lisävalvontatehtävät pystyttiin hoitamaan sovitun mukaisesti.

Valvontojen yhdistymisen valmistelu sujui hyvin

Valvontojen yhdistymisen valmistelu toteutui suunnitellulla tavalla. Yhdistymistä varten laadittiin toimintojen ja liittymäpintojen kuvaukset sekä selvitykset eri toimintojen synergioista ja kehityskohteista.

IT-projektit etenivät suunnitelman mukaan siten, että Fivan toiminnan alkamiselle sekä Mikonkadun työpisteiden käynnistymiselle kriittiset IT-järjestelyt saatiin toteutettua 1.1.2009 mennessä. Uuden valvojan nettisivuprojekti sekä valvontamaksujärjestelmää koskeva projekti ovat viivästyneet suunnitellusta rahoitusmarkkinakriisin aiheuttamien tehtävien vuoksi. Projektien toteutusta jatketaan 2009 sekä aloitetaan syvällisempi valvonnan järjestelmien integrointityö.

Tavoite VIII: Jatkamme esimiestyön kehittämistä sekä huolehdimme motivoinnista ja myönteisestä työilmapiiristä. Pidämme huolen siitä, että meillä on riittävä määrä huippu- ja moniosaajia keskeisillä tehtäväalueilla.

-
- Rahoitustarkastuksen asiantuntijoiden osaaminen sai tunnustusta erityisesti kansainvälisissä työryhmissä
  - Basel II -osaamista on laajennettu ja syvennetty
  - Ratalaiset suhtautuivat myönteisesti valvontojen yhdistämiseen
  - Esimiehille ja henkilöstölle koulutusta muutoksen hallintaan
-

Rahoitustarkastuksen asiantuntijoiden osaaminen on saanut tunnustusta valvontakomiteoiden ja pohjoismaisen tason työssä.

Basel II -osaamista syvennettiin ja laajennettiin e-learning- itseopiskelulisenssien avulla. Rahoitustarkastuksen henkilöstö on suorittanut Basel II:n eri osa-alueiden kursseja yhteensä 641 kpl. Koulutuksen kokonaishinnaksi tuli 8320 euroa. Toimintatapa oli erittäin kustannustehokas, sillä ko. hinnalla ei vastaavaa koulutusta olisi voitu järjestää näin monelle asiantuntijalle. Henkilöstön Basel II -riskialueiden erityisosaaminen kasvoi merkittävästi ohjelman suorittamisen myötä.

Henkilöstölle tehtiin keväällä kysely, jossa selvitettiin heidän suhtautumistaan tulevaan yhdistymiseen Vakuutusvalvontaviraston kanssa. Pääasiassa muutokseen suhtauduttiin positiivisesti (keskiarvo 3,7 / 5), vaikka yhdistymisprosessi koettiin haastavaksi. Lisäksi vastauksista kävi ilmi monen huoli työpaikan säilymisestä. Esimiehille ja henkilöstölle järjestettiin koulutusta muutoksen hallintaan.